ΔΙΕΥΘΥΝΥΗΣ
Χ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ὁδὸς Καλάμιδος 8.

ΕΤΟΣ Β'. Ἀθῆναι, τῇ 15 Ἰουνίου 1899. ΑΡΙΘ. 10.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Φίλε κύριε Βαρλέντη!

Ἄφετέ με νὰ Σᾶς συγχαρῶ, ὡς ἁπλοῦς ἀναγνώστης Σας, διὰ τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν χάριν, ἣν ἀνεῦρον εἴς τινα τῶν ποιημάτιων Σας, ἀπὸ τῶν ὁποίων κρίνων ὁ ἀναγνώστης θὰ ἠδύνατο νὰ ἀφιχθῇ εἰς τὴν πεποίθησιν, ὅτι πολλὰ ὑπόσχεται ὁ καλλιτέχνης ὁ γράψας τοὺς ὀλίγους στίχους, οὓς ἀντιγράφω ἐνταῦθα, ἵνα ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τοῦ δημοσίου, δυναμένου ἐκ τούτων καὶ μόνων νὰ ἐννοήσῃ ὅτι μεταλλεῖον κρύπτεται ἀδαμάντων, ὅπερ θὰ ἐκπλήξῃ ἴσως τὸν κόσμον ὅταν ἀνασκαφῇ εἰς βάθος καὶ πλάτος, διὰ τῶν μόχθων οὓς θὰ ἀπῄτει ἡ τελείωσις τῆς τέχνης, δι' ἣν φαίνεσαι γεννηθείς.

Συνιστῶ μόνον τὰ ἑξῆς νὰ ἔχητε πάντοτε ὑπ' ὄψιν, ὑμεῖς ὅστις, νέος ἔτι ὤν, ὀφείλετε δι' ὅλου τοῦ βίου νὰ ἐργασθῆτε, διὰ νὰ φθάσητε εἰς τὸ ἰδεῶδες τοῦ καλοῦ, εἰς ὃ ἐκ φύσεως ἐκλήθητε.

α'.) Βάσιν νὰ ἔχητε πάντοτε τὴν φύσιν — εἰς τὰ ἔργα Σας. — Ἡ φύσις ἡ πηγὴ ἡ ἀνεξάντλητος, ἡ ἐπιδαψιλεύουσα παρθένους τὰς μορφάς.

β'.) Νὰ μὴ σπεύδετε εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν ἔργων Σας, ἀλλὰ νὰ ἐπιθεωρῆτε αὐτὰ κατ' ἐποχάς· καὶ ὅταν τελειωθῶσιν ὑπὸ ὅλας τὰς ἐπόψεις, καθ' ὕλην τε καὶ κατ' εἶδος, τότε μόνον νὰ τολμᾶτε νὰ τὰ φέρετε εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

γ'.) Νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀπετείνεσθε εἰς τὸν λαόν· ὅτι δὲ ἡ *σαφήνεια* ὀφείλει νὰ πρυτανεύῃ καὶ οὐχὶ ὁ *μυστικισμός*, εἰς ὃν δυστυχῶς πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ποιητῶν ἐνασμενίζονται. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ποιηταὶ ὑπῆρξαν ἐν τῇ διατυπώσει τῆς ἐννοίας σαφεῖς. — Καὶ ὁ Δάντης, ἀκόμη, εἶναι σαφέστατος, ἂν καὶ πολλοὶ κατηγόρησαν αὐτὸν ἐπὶ ἀσαφείᾳ.

Οἱ ὀρθῶς κρίναντες ἀπέδωκαν δικαιοσύνην εἰς τὸν ἔξοχον ἐκεῖνον ζωγράφον.

Εἶπον δὲ ὅτι δὲν εἶναι ὁ Δάντης αἰνιγματώδης εἰμὴ μόνον *εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν ἐπιστήμην*, ὅταν τυγχάνῃ, αἴφνης, ψάλλων τὰ τῆς *Ἐπιστήμης*. Ἡ ἔλλειψις σαφηνείας ἐκπηγάζει, τότε, ὡς ἐκ τῆς *ἀμαθείας* τοῦ ἀναγνώστου.

Ὁ στίχος ὀφείλει νὰ ἦναι ὡς τὸ κάτοπτρον, ἐν ᾧ φαίνεται ἡ μορφὴ τοῦ κατοπτριζομένου προσώπου. — Ἐν τῷ στίχῳ ἡ ἔννοια ὀφείλει νὰ δεικνύεται ἀπαστράπτουσα. Ἡ ὀμίχλη καὶ ἡ ἀχλὺς τοῦ μυστικισμοῦ, δὲν ἀποτελεῖ τὸ *ὑψηλόν*, ὥς τινες ἐφαντάσθησαν, παραδόξως. Ἀνάγνωτε τὸν Ὅμηρον καὶ μολονότι ἐγράφη τὸ ἔπος τὸ ἀθάνατον εἰς τόσον ἀρχαίας ἐποχάς, οὐδὲν ἔχει τὸ σκοτεινόν, ἐν τῷ στίχῳ ἢ τῇ περιόδῳ αὐτοῦ. Ὁ Πίνδαρος εἶναι σκοτεινός, διότι ψάλλει ἐνίοτε ὅ,τι ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν, προκειμένου περὶ τῶν προσώπων καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἐποχῆς τῆς ἀρχαίας ἐκείνης. Εἰς λυρικὰ δὲ ποιήματα συμβαίνει τοῦτο συνήθως. Δὲν εἶναι ἡ ἀδεξιότης, τότε, τοῦ καλάμου, ἀλλ' ἡ ἄγνοια, εἰς ἣν διατελοῦμεν τῆς ὕλης, ἣν διὰ τοῦ οἴστρου του ἰδανικεύει ὁ ποιητής. Σαφήνεια, ἀφέλεια, χάρις, ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ ἔξοχον εἰς τὴν ποίησιν. Τὸ δὲ *ἔξοχον* εἶναι τὸ καλὸν καὶ τὸ ὑψηλόν, εἰς πᾶσαν περίστασιν.

δ'.) Ἡ γλῶσσα, εἰς ἣν πρέπει νὰ γράφωνται τὰ λυρικά, ἰδίως, ποιήματα, ἐξ ἀνάγκης, ὀφείλει νὰ ἦναι ἡ ζῶσα, ἡ ἐκ τῆς καρδίας τοῦ γένους, ὡς ἐκ τῆς φύσεως ἐρχομένη. Διὸ ἡ ζωηροτέρα καὶ ἐξοχωτέρα ποίησις τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, εἶναι ἡ τῶν δημοτικῶν μας, ἀσμάτων, ἡ *παριστῶσα λαγταριστὴν* τὴν ζωήν.

Ὥστε μὴ ἔχετε ἰδεῶδες, ἐν τῇ διατυπώσει τῆς ἐννοίας καὶ τοῦ αἰσθήματος, τὸ ἰδεῶδες, εἰς ὃ ἀπέβλεπον οἱ ἀρχαῖοι προπάτορες, διότι ὁ πνευματικὸς κόσμος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκεῖνο ἀπέρρεεν, ᾤχετο ἀπιόν. Ὀφείλετε δὲ νὰ ἔχητε ἰδεῶδες, τὸ ἐκ τῆς *ζώσης* ἀπορρέον, προϊὸν ἄλλου πολιτισμοῦ, τοῦ Χριστιανικοῦ, ὅστις ἐπήγασεν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἀρχαιότητος, συμφώνως μὲ τὸν αἰώνιον νόμον τῆς φύσεως, ὅστις ἐκ τοῦ θανάτου παράγει τὴν ζωὴν *ἐντελεστέραν* ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύει ἡ ὅλη ἱστορία τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ὅστις ἀπὸ μάζης λάβας, θνήσκων ἅμα καὶ ζῶν, ἀφίχθη εἰς τὴν σφαῖραν τὴν *πνευματικήν*, τὴν *ἀνθρωπίνην* ἐπὶ τέλους, ἐν ᾗ ἀπαντᾷ ἡ *τριὰς* καὶ ἡ *ἀποθέωσις*. Εἶναι οὗτος ὁ νόμος ὁ σοφὸς τῆς δημιουργίας, ὃν οἱ φιλόσοφοι τῆς ἱστορίας *νόμον τῆς προόδου καὶ τῆς ἀνελίξεως* ἀπεκάλεσαν.

Ἡ ὕλη *ἐνσωματοποιεῖται* διὰ τοῦ νόμου τοῦ αἰωνίου

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς δημοσιεύσεως νέας συλλογῆς ποιημάτων καὶ διηγημάτων τοῦ συνεργάτου μας καὶ γνωστοῦ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας κ. Χρ. Βαρλέντη, ὑπὸ τὸν τίτλον *Φῶτα καὶ Σκιές*, δημοσιεύομεν ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους λογίου, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκτίθενται κρίσεις τινὲς ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡς καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ

τούτου· καὶ αἱ μορφαὶ αἱ ζῶσαι παρίστανται *τελειότεραι* τῶν παρελθουσῶν, *ἰδανικευόμεναι*.

Ἐπειδὴ δὲ ἰδεῶδες τῆς πνευματοποιήσεως τῶν μορφῶν εἶναι τὸ *ἄπειρον* καὶ ἐπειδὴ ἀενάως προσεγγίζοντες εἰς αὐτό, θὰ εὑρισκώμεθα πάντοτε μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ τὸ φθάσωμεν, διὰ τοῦτο ἡ ἀνέλιξις φέρει ἡμᾶς εἰς τελείωσιν, ἧς τὸ πέρας κρύπτεται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἀπείρου προόδου, ἥτις βεβαίως δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὰς παρελθούσας μορφάς, αἵτινες εἰσὶν εἰς τὰ σπέρματα, τὰ διὰ τῆς ἀναπτύξεως παράγοντα τὰ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς.

Ἐν τῷ ἀπείρῳ τοῦ χώρου καὶ χρόνου ἡ μορφὴ τῆς γλώσσης τοῦ Ὁμήρου, οὕτω, καταντᾷ νὰ ἀποθῇ ἡ γλῶσσα τοῦ *κλέπτου*, ἥτις εἶναι μορφὴ *ἀναλελυμένη* καὶ οὐχὶ *συνθετική*, ὅπερ εἶναι στοιχεῖον ἄγνωστον εἰς τὰς ἀρχαίας διαλέκτους· ἀναμένεται ἤδη δὲ ὁ ἀρχιτέκτων, ὅστις, ἐκ τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἴδους τῆς νεωτέρας μορφῆς, ἣν παρήγαγεν ἡ ἱστορία τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἐν ταῖς κοινωνικαῖς καὶ πολιτικαῖς περιπετείαις, θὰ ἀνεγείρῃ τὸ περιφανὲς οἰκοδόμημα *τῆς γλώσσης τῆς νέας*, ἧς τὴν τελείωσιν οἱ σχολαστικοί, διὰ τῶν θεωριῶν αὐτῶν, παρεμποδίζουσιν ἀπὸ τοῦ β' ἤδη μ. Χ. αἰῶνος, στρέφοντες τὸ βλέμμα εἰς τὸ παρελθόν, ἀττικίζοντες, τιθέμενοι ἰδεῶδες πρὸς τελείωσιν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ὅπερ ἐτελεύτησε μετὰ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπήγασεν.

Ἡ «Βαβυλωνία» τοὺς ἐσατύρισεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ *Λογιωτάτου*. Ὁ Ρίζος Νερουλὸς εἰς τὰ «Κορακιστικά». Πλεῖστα δὲ ὅσα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγράφησαν, ἀλλ' εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων δυστυχῶς. Ἡ ἀλήθεια, ἐπὶ τέλους, θριαμβεύει πάντοτε.

Ὅταν οἱ λογιώτατοι γίνουν ἄνθρωποι θὰ ἐννοήσουν καὶ αὐτοὶ ὅτι παραλογίζονται καὶ ὅτι οἱ ζωντανοὶ ὁμιλοῦν καὶ γράφουν τὴν *γλῶσσαν*, ἣν ἡ φύσις διδάσκει καὶ ὁ καλλιτέχνης τελειοῖ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς τέχνης· καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὁμιλοῦν καὶ νὰ γράφουν τὴν γλῶσσαν τὴν πεθαμένην, ἀπὸ τοσούτων ἤδη αἰώνων καὶ τὴν ὁποίαν ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ἀνέδειξεν εἰς νέαν ὅλως μορφήν, καθ' ὕλην τε καὶ κατ' εἶδος.

Η ΒΟΥΒΗ

Μάνα καὶ κόρη βράδυ γυρίζουν
ἀπὸ τὸ λόγγο·
Ἀπ' τ' ἀγέρι τὸ δέντρο [illegible]
μ' ἄγριο βόγγο.

Στὴν κόρ' ἡ μάννα σκύφτει καὶ λέει·
Γοργὰ ἂς διαβοῦμε,
Τὴν κουκουβάγια ἄκουε ποῦ κλαίει.
Πᾶμε κι' ἀργοῦμε.

Εἶνε τὸ ρέμμα τὸ στοιχειωμένο.
Μιλιά, μὴν πάθῃς.
Μιλιά... Τὸ στόμα κράτα κλεισμένο
γιατί ἐχάθης.

Περνᾶν κι' ἀκοῦνε χίλια τραγούδια
ἀπ' τὸ ποτάμι.
Νεράϊδας ποῦχε στολὴ λουλούδια
γίνονταν γάμοι.

Ἀπ' τὸ ψεγγάρι ἡ λάμψη ἐχύθη
καὶ σθυοῦν τ' ἀστέρια.
Ἄσπρα Νεράϊδων λάμψαν στήθη
πόδια καὶ χέρια.

— Ὁ νηὸς ποῦ ξέρεις, κόρη μου, πάει.
Δὲ θὰ σὲ πάρῃ.
Νεράϊδα λέει. Μέν' ἀγαπάει,
τὸ παληκάρι.

Ξεχνά' ἡ κόρη καὶ τὶς Νεράϊδες
μπαιζογελάει
Μὰ τὴ βουβαίνουν ἔτσ' οἱ κυράδες
καὶ δὲ μιλάει!

Τὸ ποιημάτιον τοῦτο εἶναι *ἐξαίρετον*. Ἐὰν ἐξακολουθήσῃς γράφων διὰ τῆς τέχνης, ἥτις σοὶ τὸ ὑπηγόρευσε καὶ παράξῃς *δωδεκάδα* μόλις *ἐφαμίλλων του*, θὰ ἀποτελέσῃς ἔργον, δυνάμενον νὰ σὲ ἀπαθανατίσῃ ὡς λυρικὸν ποιητήν. Δὲν λέγω ὑπερβολήν.

Καὶ θὰ τὸ κατορθώσῃς ἀνίσως συμμορφωθῇς μὲ τὰς ὡς ἀνωτέρω συστάσεις μου, *μὴ σπεύδων* εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν ποιητικῶν σου ἔργων καὶ διώκων παντοῦ καὶ πάντοτε *τὴν τελείωσιν τῆς φύσεως*, ἣν ζῶσαν εὑρίσκεις εἰς τὴν *καρδίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ*, οὗ ἡ ἱστορία εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας ὑπῆρξεν *ἀξιοθαύμαστος*, παραγαγοῦσα τὴν τέχνην καὶ διὰ τῆς τέχνης τὴν καλλονὴν καὶ πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ *ὑψηλὸν* καὶ *μετάρσιον*.

Λυποῦμαι ὅτι δὲν δύναμαι οὔτε νὰ ἀντιγράψω τὴν ἐπιστολήν μου ταύτην, ἣν σοὶ ἐσημείωσα ἐπὶ ποδός, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ἐλπίζω θὰ δυνηθῇς νὰ ἀναγνώσῃς.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Φεβρουαρίου 1899.

Ὁ ὑμέτερος φίλος
Ἀνδρ. Γ. Δελλαπόρτας

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΓΙΑΓΙΑΣ

Μὲ ἕνα πάτημα τρεμουλιαστὸ, συρτὸ, ἀβέβαιο, ποῦ ἔδειχνε μιὰν τελείαν ἐξάντλησιν, μ' ἕνα ῥαβδί, μὲ γυριστὴ λαβή, στὸ χέρι, ἐπροχωροῦσε, σιγὰ, σιγὰ ἡ γρηὰ ἡ ἑκατόχρονη. Σκυφτή, μ' ἕνα προσωπάκι, ὄχι πλιὸ τοῦ κόσμου αὐτοῦ, μιὰ περγαμηνὴ κατακίτρινη, καταυλακωμένη, ὁλοζάρωτη, μ' ἕνα φουστάνι φτωχικό, πενιχρό, μὰ πολὺ καθαρό, ποῦ κάτι ἦταν κι' αὐτὸ καμμιὰ φορά, μὰ ποῦ τώρα τριμμένο καὶ ξεθωριασμένο, ὡσὰν νὰ σκεπάζῃ ἀκόμη τὴν ἀποκαμωμένη κυρά του – δύο ἐρείπεια – προχωρεῖ ἡ ἑκατόχρονη γρηοῦλα... Πηγαίνει μπρὸς, στὸ [illegible] – [illegible] καὶ πότε πότε σὰν νὰ χαμογελᾷ στὰ μεγάλα σπίτια, στὰ ψηλὰ [illegible] στοὺς διαβάτες ποῦ περνοῦν ἀδιάφοροι, στὰ παιδάκια – σ' αὐτὰ περισσότερο – σὰν καμαρώνῃ τὴ λάμψι, ποῦ σκορποῦνε ὅλα γύρω της καὶ προχωρεῖ λίγο λίγο, σιγὰ σιγὰ, ἀλαφρά, συρτά, θάλεγες ἔντομο, μὲ μόνο μιὰ στάλα ζωῆς, τὴν ὑστερνή...

Ἄξαφνα δὲ μπορεῖ πλιὸ δὲ δύνεται, καὶ κάθεται στὸ μαρμαρένιο σκαλοπάτι ἑνοῦ παλατιοῦ.

Ἐκάθησε ν' ἀνασάνῃ νὰ ῥουφήξῃ ἀκόμα λίγο ἥλιο, λίγο ἀέρα λίγη ζωή, μιὰ στάλ' ἀκόμα ποῦ τῆς χρειάζεται σήμερα... Καὶ χαμογελᾶ, δὲν παύει νὰ χαμογελᾷ, σὰν νὰ χεραιτᾷ, σὰν νὰ στέλνῃ φιλήματα σ' ὅλα τριγύρω της. Σὲ λίγο σηκώνεται καὶ προχωρεῖ σιγὰ σιγὰ, λίγο λίγο καὶ ξανακάθεται κάπου καὶ μετασηκώνεται, μὲ το ἐλαφρὸ χαμόγελο στὰ ἄναιμα χείλια. Περνᾷ, τρέχει ἀπὸ μπροστά της κανένα παιδί, ἀγέρας δροσερός, πολυθόρυβος, τὰ χείλια τῆς γρηᾶς σὰν νὰ ἀνοίγωνται περισσότερο, σὰν κάτι νὰ αἰσθάνεται χαροπὸ καὶ συνάζει τὰ ψύχαλα τῆς ζωῆς ποῦ τῆς ἔμενε καὶ πηγαίνει μπρός...

Σὲ λίγο ξανακάθεται σὲ μιὰ σκάλα. Βγαίνει ἀπὸ τὸ

ἀρχοντικὸ μιὰ κοπέλλα καθαροντυμένη, πεταχτή. Βλέπει τὴ γριοῦλα.—Τί κάνεις γιαγιά ; τὴν ἀρωτᾶ— Ξεκουράζουμαι κόρη μου, μουρμουρίζ' ἡ γρηά.—Καὶ ποῦ πᾶς;— Στ' αγγονάκια μου στὴν ἄλλη γειτουνιά, εἶδα τὸν ἥλιο, γιορτή, ἂς πάω, εἶπα, νὰ τὰ διῶ σήμερα... ποιὸς ξέρει... Ἔχεις ἀκόμα δρόμο· πῶς θὰ πᾷς ;—Θὰ πάω, κόρη μου. ὁ Θεὸς βοηθός. Κάτι ἐκρατοῦσε στὴν ποδιά της ἀπὸ κάτω ἡ κοπέλλα.—Κάμε μου τὴ χάρι γιαγιά, νὰ πάρῃς αὐτὰ γιὰ τ' ἀγγονάκια σου. Καὶ τῆς ἔδειξε δύο χριστόψωμα. Ἐκύταξε ἡ γρηὰ τὴν κοπέλλα μὲ τὸ μακάριό της χαμόγελο. — Τὰ πέρνω, κόρη μου, γιὰ τὰ παιδιά. Ἡ εὐκή μου μαζῆ σου... Ἡ κόρη ἐσυγκινήθηκε κ' ἔφυγε... Ἡ γρηὰ ἐσηκώθηκε.

Σὲ λίγο ἐμπῆκε στὴν αὐλίτζα μικροῦ φτωχικοῦ σπητοῦ.—Ἡ γιαγιὰ ἡ γιαγιάκα· ἀκούσθηκε ἡ χαροπὴ φωνὴ μικροῦ ἀγοριοῦ καὶ στὴ στιγμή, δύο παιδάκια ἐφτὰ χρονῶν τὸ ἀγόρι καὶ πέντε τὸ κοριτζάκι ἔτρεξαν, ἀγκάλιασαν τὴν γρηὰ καὶ τὴν ἔμπασαν στὴν κάμαρα μικροῦ σπιτιοῦ καὶ τὴν ἔβαλαν κ' ἐκάθισε. Στὴ στιγμὴ εὐγῆκε ἡ κόρη της, — Ἄχ ! μανοῦλα πῶς τ' ἀποφάσισες ; Ἡ γρηὰ δὲν ἀπεκρίθηκε· ἤθελε ν' ἀνασάνῃ.

Ἔδωκε τὰ χριστόψωμα στ' ἀγγονάκια ἐπῆρε κοντά της, τὸ ἕνα δεξιὰ καὶ τὸ ἄλλο ζερβὰ κ' ἔβαλε τὰ χέρια στοὺς ὤμους τους. Ἡ κόρη ἐφίλησε τὸ χέρι της. Τὴν εἶχαν τριγυρισμένοι ὅλοι της οἱ θησαυροί, ὅ,τι εἶχε πολύτιμο, πιὸ ἀκριβὸ στὸν κόσμο αὐτό... Ἀνάσανε λίγο...— Ἤρθα ἐμουρμούρισε, στὴ γιορτὴ νὰ σᾶς διῶ· σᾶς ἀποθύμησα. . . καὶ σὰν νὰ μὴ μπορῶ πλιὸ μονάχη. . . ἦρθα νὰ πανηγυρίσω μαζῆ σας. Τὰ παιδιὰ τὴν ἔβλεπαν ἀκίνητα, μὲ ἀγάπη. Σὲ λίγο μπῆκε ὁ γαμπρός της. δουλευτὴς ἄνθρωπος ἐφαινότανε· ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς γιαγιᾶς καὶ εἶπε σιγὰ τῆς γυναίκας του.— δὲν εἶνε καθόλου καλὰ ἡ μάνα...

Σὲ λίγο ἀπὸ τὸ διπλανὸ σπίτι ἀκούστηκε λεπτὴ γλυκειὰ φωνοῦλα νὰ ψάλει «Χριστὸς γεννᾶται». Ἡ κόρη πῆγε νὰ κάμῃ καφὲ τῆς μάννας της. Τὰ παιδιὰ ἐκρατοῦσαν τὴ γιαγιὰ ἀγκαλιασμένη καὶ τὰ χέρια της, τὸ ἕνα δεξιὰ κὸ ἄλλο ζερβά, ἤταν ἀκουμπισμένα στοὺς ὤμους των. Ἔβλεπε πότε τὸ ἕνα πότε τὸ ἄλλο μὲ τὸ οὐράνιό της Ἀμόγελο. Ἡ μελωδικὴ ψιλὴ φωνοῦλα ἔψαλλε «Χριστὸς γεννᾶται». Ἔξαφνα ἡ γρηὰ ἔκλινε τὸ πρόσωπο στὸ κοριτσάκι σὰν νὰ θέλε νὰ τὸριλήσῃ κ' ἔμεινε ἀκίνητη...— Μάννα! τὴν ἐπλησίασε καὶ τῆς εἶπε ἡ κόρη. Τὰ παιδιὰ τῆν ἔβλεπαν ἀνήσυχα.— Γιαγιάκα! εἶπε τὸ ἀγοράκι. Καμμιὰ ἀπόκρισι...

Τὸ κεφάλι τῆς γιαγιᾶς εἶχε πέσῃ ὁλότελα στὸν ὦμο τοῦ κοριτσιοῦ μὲ μισανοιχτὸ τὸ στόμα... Μὲ τὴν ὑστερνὴ λέξι Χριστὸς «γεννᾶται» ἔφυγε καὶ ἡ τελευταία πνοὴ τῆς γιαγιᾶς...

Δὲν ἐγίνετο ἐπισημότερο πανηγύρι !

(Μίμησις).

Π. Ἀξιώτης.

ΖΩΟΤΕΧΝΙΚΑ

Περὶ βελτιώσεως τῶν προβάτων(*)

Τὰ πρόβατα ἐν Ἑλλάδι διαιροῦνται εἰς δύο: δηλονότι εἰς τὰ μόνιμα (καμπίσια) καὶ τὰ μεταναστευτικά.

(*) Ἐγράφη τῇ παρακλήσει τῆς Διευθύνσεως τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος», ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐσχάτως διοργανωθείσης ἐν Ἄργει ὑπὸ τῆς ***Βιοτεχνικῆς Ἑταιρίας*** πρώτης δοκιμαστικῆς κτηνοτροφικῆς ἐκθέσεως.

Λέγοντες μόνιμα ἐννοοῦμεν τὰ ζῶντα διαρκῶς ἐν ταῖς πεδιάσι καὶ μεταναστευτικὰ τὰ διερχόμενα τὸ θέρος ἐν τοῖς ὄρεσιν. Ἀρχόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῆς βελτιώσεως τῶν μονίμων προβάτων, πρῶτον πρέπει νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἀπαραιτήτων αὐτοῖς τροφῶν, διὰ τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν πρωϊμότητα αὐτῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἕως οὗ φθάσωμεν εἰς γενεὰν πρωϊμον, ὁπότε θὰ ἔχωμεν καὶ γάλα ἄφθονον καὶ ἀμνοὺς ἀκριβὰ πωλουμένους ἐν τῇ ἀγορᾷ. Πρέπει, ὡς εἴπομεν, νὰ ἔχωμεν ἐξησφαλισμένας τροφὰς χάριν τῆς πρωϊμότητος, διότι, ἐπειδὴ κατ' Αὔγουστον μῆνα τὸ χόρτο *στρίβει* καὶ ἑπομένως τὸ γάλα γίνεται πυκνότερον, οἱ ἀμνοί, κατὰ τὴν γνώμην τῶν κτηνιάτρων ὑποφέρουν ἀπὸ δίψαν. Πρὸς τοῦτο, ὅπου εἶνε δυνατὸν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν λειβάδια ἀπὸ *μηδικὴν* ἢ ν' ἀποθηκεύωμεν ἀπὸ τὸ θέρος τροφάς, διότι ὁ ἀμνὸς κατὰ τὴν γέννησίν του πρέπει νὰ εὕρῃ ἄρθονον γάλα. Ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐπειδὴ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑπάρχει χόρτον δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ πρωϊμος γενεά. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν γαλακτοπαραγωγὴν πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν τὸ *σοῖ* καὶ τοῦτο γίνεται μεταξὺ τῶν ἀμνῶν προτοῦ ἀκόμη δοθῶσι πρὸς σφαγήν. Ἰδοὺ ὁ τρόπος τῆς ἐπιλογῆς. Μόλις γεννηθῇ ὁ ἀμνὸς ζυγίζεται καὶ σημειώνεται· μετὰ ἕνα μῆνα ζυγίζεται ἐκ νέου· κρατοῦμεν δὲ διὰ *σοῖ* τοὺς βαρυτέρους, διότι τοῦτο ἐνδεικνύει ὅτι ἡ μητέρα του εἶχε περισσότερον γάλα, τοιουτοτρόπως δὲ δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν βελτίωσίν τινα ὡς πρὸς τὴν γονιμότητα καὶ τὴν γαλακτοπαραγωγὴν τῶν μονίμων προβάτων.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν κρέατος εἶνε ἐπιδεκτικὰ βελτιώσεως τὰ μόνιμα πρόβατα καὶ τοῦτο γίνεται ἐπίσης διὰ τῆς ἐπιλογῆς· ἐκλέγονται δὲ διὰ σοῖ τὰ ἔχοντα σκελετὸν λεπτὸν (εὐγενῆ) πόδας λεπτούς, στῆθος εὐρύ, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τῆς μεταξὺ τῆς ἀποστάσεως τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν. Οἱ κτηνοτρόφοι μας μέχρι τινὸς σημείου δύνανται νὰ βελτιώσωσι τὴν γαλακτοπαραγωγὴν καὶ τὴν κρεατοπαραγωγήν· ἐπικρατεῖ παρ' αὐτοῖς ἡ συνήθεια νὰ διαιροῦν τὰ πρόβατα εἰς δύο κατηγορίας, εἰς *γαλάρια* καὶ εἰς *στέρφα* καὶ εἰς μὲν τὰ πρῶτα παρέχουν τροφὰς περισσοτέρας καὶ καλλιτέρας ποιότητος, ἐνῷ εἰς τὰ δεύτερα τὸ ἐναντίον. Ἐὰν κτηνοτρόφος τις ἐπεχείρησέ ποτε νὰ βελτιώσῃ τὴν τροφὴν τῶν προβάτων, τοῦτο ἔπραξε διὰ μόνον τὰ γαλάρια, χάριν τῆς αὐξήσεως τοῦ γάλακτος· ἐὰν ὅμως ἔπραττε τοῦτο καὶ διὰ τὰ στέρφα, θὰ εἶχεν ἐκ παραλλήλου καὶ αὔξησιν κρέατος· διότι τὰ τελευταῖα δὲν προέρχονται μόνον ἀπὸ προβατίνας, αἵτινες ἠτύχησαν εἴτε λόγῳ ἀποβολῆς, εἴτε λόγῳ πρωϊμου θνησιμότητος τοῦ ἀμνοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ περυσινὰ ἀρνία ἅτινα δὲν ἐγέννησαν ἔτι καὶ ἀπὸ κριάρια. Περιφρονοῦνται τὰ στέρφα, διότι εἶνε προωρισμένα πρὸς πώλησιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ δὲν πρέπει νὰ τρώγουν, ὅπως πωληθοῦν ἀκριβώτερον, ἀφοῦ ἡ σχετικὴ δαπάνη θὰ καλυφθῇ ἐκ τῆς ἐπὶ πλέον παραγωγῆς κρέατος ;

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν στέρφων ὑπάγονται *ἡ μηλιόρες*, αἵτινες πρέπει νὰ τρώγουν καλῶς, ἵνα ὦσι δυναμωμέναι κατὰ τὸν χρόνον τῆς τεκνογονίας των, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὸ κοπάδι ἐξασθενεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ἔξοδα περιποιήσεως πλὴν τῆς τροφῆς ἔχομεν τὸν φόρον, τὸν μισθὸν τοῦ ποιμένος καὶ τὴν δαπάνην τῆς ἀμέλξεως.

Τὰ μεγαλόσωμα πρόβατα δύνανται νὰ δώσωσι περισσότερον εἰσόδημα, διότι παράγουν διπλάσιον γάλα, μεγαλείτερα ἀρνιὰ καὶ πλειότερον μαλλί, ἀλλ' ἀπαιτοῦν περισσοτέραν τροφήν· διὰ τοῦτο κατὰ τὰ ἄνυδρα ἔτη ἢ κατὰ τοὺς βαρεῖς χειμῶνας, καθ' οὓς τὰ πρόβατα μέ-

νουν κεκλεισμένα ἐν τοῖς σταύλοις, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ φροντίζωμεν περισσότερον περὶ τῆς τροφῆς τῶν μεγαλοσώμων προβάτων, ἅτινα ἀντέχουν ὀλιγώτερον εἰς τὴν πεῖναν καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀποθηκεύωμεν τροφάς. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγωγὴν μαλλίου, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ βελτίωσις τῆς τροφῆς δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ποιότητος τούτου, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς ποσότητος, ὥστε βελτιοῦντες τὰ πρόβατα κατὰ τὸ κρέας καὶ τὸ γάλα ἔχομεν συγχρόνως καὶ αὔξησιν μαλλίου. Ἡ βελτίωσις τοῦ μαλλίου δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ εἴτε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ξένης φυλῆς, εἴτε διὰ τῆς ἐπιλογῆς· ἐκλέγομεν δηλονότι μεταξὺ τῶν προβάτων τὰ ἔχοντα τὸ καλλίτερον μαλλίον. Ἐκ τῶν ξένων προβάτων τὰ ἱσπανικὰ ἔχουν τὸ καλλίτερον μαλλίον, ἐξ ὧν παρήχθησαν πολλαὶ ράτσαι διαφέρουσαι κατὰ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας. Θέλοντες νὰ βελτιώσωμεν τὸ μαλλίον, ἐκλέγομεν μεταξὺ εἴκοσι ἐπὶ παραδείγματι κριῶν δέκα, οἱ ὁποῖοι νὰ ἔχουν μαλλίον μακρύ, ἐλαστικὸν καὶ λεῖον.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι κύριον εἰσόδημα ἔχομεν τὸ γάλα καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἴπωμεν τινὰ καὶ διὰ τὰ *καραμάνικα* ἂν καὶ δὲν εἴμεθα τῆς ἀρχῆς περὶ εἰσαγωγῆς ξένων προβάτων. Πράττομεν δὲ τοῦτο, διότι ὑπάρχουσι τοιαῦτα παρ' ἡμῖν. Τὰ γκέγκικα πρόβατα ἔχουν πόδας δυνατοὺς καὶ χονδροὺς καὶ διὰ τοῦτο ἀντέχουν εἰς πορείας· φαντασθῆτε ἐκ τῆς Ἀλβανίας, ἔνθα διέρχονται τὸ θέρος, ἔρχονται εἰς τὴν Θεσσαλίαν πρὸς διαχείμασιν. Ἐνῷ τὰ καραμάνικα δὲν δύνανται νὰ ὁδεύσωσιν ἐπὶ πολύ, ἔχουσιν ὅμως θαυμασίαν ἰδιότητα· ἐναποθέτουν τοιοῦτον εἰς διάφορα τοῦ σώματός των μέρη καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν οὐράν λῖπος, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν κατὰ τὴν ἔλλειψιν τροφῶν. Ἐὰν λοιπὸν ἠθέλομεν ὁρίσει τὸ καμπίσιο πρόβατον, τοῦτο θὰ ἦτο τὸ καραμάνικο, διότι ἀντέχει καὶ εἰς τὸν καύσωνα. Συμβαίνει πολλάκις νὰ ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὴν νόσον *κλαμπάτσα* τὰ ἐν ὑγροῖς μέρεσι διαιτώμενα πρόβατα, ἐνῷ τὰ καραμάνικα ἀντέχουν ἢ προσβάλλονται βραδέως ἐκ τῆς νόσου, ὅτε δίδεται καιρὸς εἰς τὸν κτηνοτρόφον νὰ τὰ πωλήσῃ πρὸς σφαγήν. Βελτιοῦται τὸ γένος των εὐκόλως καὶ διὰ τοῦτο σημαντικῶς ἔχει μέχρι τοῦδε βελτιωθῆ. Οἱ ποιμένες παραπονοῦνται ὅτι τὸ γάλα τῶν *καραμάνικων* εἶνε ὀλίγον, ἀλλ' ἀπατῶνται, διότι παρατηροῦνται προβατίναι τοῦ γένους τούτου, αἵτινες καλῶς τρεφόμεναι παράγουσι μίαν ὀκᾶν γάλακτος καθ' ἑκάστην, καὶ γενοῦν δίδυμα· ἐπιτυγχάνεται δὲ εὐκολώτερον ἡ πρωϊμότης. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ κρέας διατείνονται ὅτι τοῦτο εἶνε σκληρὸν καὶ βαρύ, τὸ δὲ λῖπός του ἔχει βαρεῖαν ὀσμήν· εἶνε γνωστὸν ὅτι ζῶα βόσκοντα ἐπὶ ὀρέων ὅπου ἡ ποιότης τοῦ χόρτου εἶνε καλλιτέρα, ἡ δὲ κίνησις μεγαλειτέρα καὶ τὸ νερὸ διαυγέστερον, τὸ κρέας των εἶνε τρυφερότερον καὶ γευστικώτερον· ἄρα εἶνε ἄδικον ν' ἀπαιτοῦμεν τοιαῦτα προσόντα ἀπὸ τὰ καραμάνικα. Ἡ ἱστορία διδάσκει, ὅτι οἱ Ἄραβες ἐγνώριζον τὸν τρόπον τῆς βελτιώσεως τοῦ μαλλίου, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ Ἀραβικὸν ἔθνος παρήκμασε δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμέν τι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐπιτεύξεως πρωϊμου γενεᾶς παρατηροῦμεν ὅτι ἡ φύσις τοῦ προβάτου εἶνε τοιαύτη, ὥστε δύναται νὰ γεννᾷ καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους· στεροῦνται γνώσεων οἱ ποιμένες ἐκεῖνοι οἵτινες θαυμάζουσι βλέποντες πρώϊμα ἀρνιὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ. Γνωστὸν ὅτι ἡ ἐγκυμοσύνη τῶν προβάτων διαρκεῖ πέντε μῆνας, καὶ ἑπομένως δυνάμεθα νὰ ἐπιταχύνωμεν τὸν τοκετόν, ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν φροντίσει διὰ τροφάς· διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὰ ἀρνιὰ ἀποθνήσκουν ἀπὸ δίψαν. Δι' ἑκάστην προβατίναν χρειαζόμεθα τεσσαράκοντα ἕως ἑξήκοντα ὀκάδας χόρτου, ἀξίας μιᾶς δραχμῆς· ἐὰν λοιπὸν δίδωμεν μίαν ὀκᾶν χόρτου εἰς ἑκάστην προβατίναν αὐξάνομεν τὸ εἰσόδημα ἀντὶ δαπάνης μιᾶς δραχμῆς. Διατείνονται ὅτι τὰ καμπίσια πρόβατα μ' ὅλην τὴν περιποίησιν καὶ τὴν ἄφθονον τροφὴν παράγουσι γάλα ὀλιγώτερον· ἀλλὰ παραβαλλόμενα πρὸς ἄλλα παραγωγικότερα φαίνονται ὡραιότερα καὶ παχύτερα. Οἱ ποιμένες συγχίζουσιν αἴτιον καὶ ἀποτέλεσμα.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὰ γαλάρια, τὰ ὁποῖα ἔδιδον γάλα εἰς τὰ μικρά των, θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ δίδωσι καὶ τὸ θέρος, καὶ φαίνονται ἀδύνατα ἀπὸ τὰ δίδοντα ὀλιγώτερον γάλα· ἑπομένως ἐὰν δοθῇ καλὴ τροφὴ καὶ εἰς τὰ γαλάρια κατὰ τὴν ἄνοιξιν, εἶνε βέβαιον ὅτι τὸ θέρος θὰ ἔχωσιν ἄφθονον γάλα καὶ θ' ἀντέχουν κατὰ τῶν ἀσθενειῶν. Γενικὸς κανὼν τῆς κτηνοτροφίας εἶνε ὅτι, ὅσῳ καλλίτερον τρέφεται ζῶόν τι τόσῳ παράγει καλλίτερα προϊόντα. Τινὲς κτηνοτρόφοι τρέφουν τὰ ζῶά των χάριν γαλακτοπαραγωγῆς ἐπὶ παραδείγματι· παρατηροῦν ὅμως ὅτι ἡ παροχὴ τῆς τροφῆς δὲν συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ γάλακτος, ἀλλ' εἰς τὴν πάχυνσιν τῶν ζώων. Ἰδοὺ σοβαρὸν πρόβλημα διὰ τὴν κτηνοτροφίαν μας, πῶς δηλ. ν' ἀνεύρωμεν εἶδος προβάτων ἐχόντων κλίσιν πρὸς παραγωγὴν γάλακτος. Ἐπιχειρήσεις τοιαῦται ἀνήκουν εἰς φιλοδόξους γαιοκτήμονας, ἔχοντας θέλησιν, γνώσεις καὶ ἀγάπην. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν ἑξῆς τρόπων. Α'. δι' εἰσαγωγῆς ξένων προβάτων, ἐξευγενισμένης γαλακτοπαραγωγικῆς φυλῆς καὶ β'. διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ἰδικῶν μας. Ὁ πρῶτος τρόπος εἶνε ἁπλούστερος, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀσφαλής, ὁ τοιουτοτρόπως δ' ἐπιχειρῶν τὴν βελτίωσιν τῶν προβάτων του, ἔχει νὰ προσκρούσῃ εἰς πολλὰς δυσχερείας, ἃς δὲν δύναται νὰ προίδῃ οὔτε ὁ ἐπιστήμων ζωοτέχνης, οὔτε ὁ πρακτικὸς κτηνοτρόφος, καὶ ἑπομένως κινδυνεύει νὰ χάσῃ καὶ κόπους καὶ χρῆμα. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ διατρίψωμεν περὶ τοῦ τρόπου τῆς βελτιώσεως δι' εἰσαγωγῆς ξένων προβάτων.

Ἀλέξανδρος Ν. Γεωργακόπουλος
«Γεωπόνος Ἐφημερίδος «Ἀβέρωφ».

A SON ALTESSE ROYALE LE PRINCE GEORGES DE GRÉCE, GOUVERNEUR DE LA CRÈTE

Du Joug affreux des Turcs la Gréte est délivrée !
C'est un Prince accompli juge Maître vaillant
Qui s' en va l'âme heureux en cette Ile briguée
Par tout ce que l'Europe avait de plus brillant

C' est un Grec, c'est un sage, ami de la science
Qui la gouvernera cette terre où le sang
Des plus braves soldats coula sans récompense;
.. Enfin. Tzar a dit : par Dieu Tout-Puissant,

Que mon cousin s'en aille et montre à toute l'Ile
Qu'il est un pur Hellène, heureux de gouverner
Ce peuple tourmenté par le Turc d'humeur vile,
Qui jamais ne cessa, là bas d'assassiner

O vous ! braves Grétois chan tez la délivrance !
Jouissez d être Grec, pleinement, sans danger,
Oubliez l'ennemi ; biantôt dans l'abondance
D'un bien-être assuré, l'on vous verra plonger.

Sous la direction. la noble dignité
D'un Souverain qui plait à l'Europe assemblée,
Dieu Souverain qui vit régner la piété,
Sous sou toit paternel de si haute lignée

IDA BUTTET. ROSSET

LORENZO STECCHETTI

10

— Ἐλεημοσύνη, ψυχικὸ στὸ διακονιάρη κάμε,
Βλέπεις ὁ δόλιος ἐπάγωσα, πεθαίνω ἀπὸ τὴν πεῖνα,
Γιὰ τὸ θεό σου δῶσε μου.
— Τίποτε δὲν σοῦ δίνω.
— Στὰ μάτια τῆς ἀγάπης σου.
— Πάρε λοιπὸν γιὰ ἐκεῖνα.

13

Ὦ σύννεφα κατάλευκα ποῦ στὸ γλαυκὸν αἰθέρα
ὡσὰν μπαμπάκι ὁ ἄνεμος ἐδῶ κι' ἐκεῖ σᾶς διώχνει,
γιατί μιὰ σκέψι ὁλόμαυρη στὸ στῆθος μου βαραίνει
ὅταν σ' ἐσᾶς τὸ βρέφος μου τὰ βλέμματά του σπρώχνῃ,

Καὶ μὲ κεντάει ἐπιθυμιά, ὅπου στὸ θεῖο γαλάζιο
τὰ μάτια μου παντοτεινὰ σηκώνει καὶ βυθίζει,
γιὰ νὰ ἐξετάσω τ' ἄγνωστο ποῦ κρύπτει ἀπὸ μπροστά μας
τὸ μέλλον καὶ τὴν τύχη μας τὴν ἄστατη γνωρίζει;

Ὄχι, ποτὲ δὲ θὰ μᾶς ποῦν στὰ διψασμένα στήθεια
τὰ νέφη τὰ κατάλευκα τ' ἀπέραντο μυστήριο,
οὔτε τὸν Πλάστη, ὅπως κι' ἐμεῖς, μποροῦνε νὰ γνωρίσουν.

Ἐγὼ θὰ βρίσκω ἀνάπαυσι γλυκειὰ στὸ κοιμητήριο,
τὰ ὁλόξανθα μαλλάκια σου, παιδί μου, θὲ ν' ἀσπρίσουν
κι' ἐμεῖς δὲν θὰ γνωρίσουμε ἀκόμη τὴν ἀλήθεια.

14

Εἰς τὸ γλυκὸ καὶ νοτερὸ τῆς νύχτας τ' ἀγεράκι,
ὅπου εὐωδιάζανε βαρειὰ οἱ κάμποι οἱ ὀργωμένοι,
μαζὺ κι' οἱ δυὸ ἀνεβαίναμε σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὴ ράχη
ἐνῷ οἱ γρύλλοι ἐψάλλανε στὲς ῥᾴχτες τους κρυμμένοι.

Τὰ μάτια σου, ποῦ ἐμοιάζανε μὲ περιστέρας μάτι,
σὰν γιὰ δειλὴ παράκλησι στὸν οὐρανὸ κρατοῦσες
κι' ἐγὼ σὰν ἑκατάλαβα ἀφ' τὴ σιωπή σου κᾶτι
παράπολυ σ' ἀγάπησα μόνο γιατί σιωποῦσες.

Αἱ ἄνω μεταφράσεις τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ ποιητοῦ ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ κομψοτάτῳ καὶ καλλιτεχνικωτάτῳ τομιδίῳ. Ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν τὴν ἀναρμοδιότητά μας ὅπως κρίνωμεν περὶ τῶν ἄνω μεταφράσεων, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα καὶ νὰ μὴ συγχαρῶμεν τὸν εὐέλπιδα μεταφραστὴν των κ.Κ.Καιροφύλαν, ἀποβλέποντες εἰς τὸν ἁρμονικὸν καὶ τεχνικὸν αὐτῶν στίχον, ἐλέγχοντα εὐσυνειδησίαν καὶ τάλαντον.

ΦΥΜΑΤΙΩΝΤΑ ΖΩΑ

(Συνέχεια)

Οἱ δικαιολογητικοὶ λόγοι τῶν Strauss, Wurtz Nocard κτλ. ἀνάγονται εἰς τοὺς ἑξῆς :

1ον. Ὅτι τὸ κρέας κατὰ τὴν ἕψησιν θερμαίνεται εἰς θερμοκρασίαν ἱκανὴν νὰ φονεύσῃ τοὺς βακίλλους.

2ον. Ὅτι ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τοῦτο δὲν ἤρκει, τὸ κρέας κατὰ τὴν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ χύνει τὴν ἰογόνον δύναμίν του.

3ον. Ὅτι οἱ βάκιλλοι δὲν δύνανται ἐντὸς τῶν ἐντέρων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ σταματήσωσι καθ' ὅσον ὠθοῦνται ὑπὸ τῶν πεπτικῶν κινήσεων καὶ κατὰ συνέπειαν οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ἀναπτυχθῶσι καὶ γονιμοποιήσωσιν. Ἂς ἐξετάσωμεν συντόμως τοὺς λόγους τούτους.

Κατὰ τὸν Forster ἀρκεῖ θερμοκρασία 70° ἐπὶ 10 λεπτὰ ὅπως φονεύσῃ τὸν βάκκιλον τοῦ Koch. Ἀλλ' ὁ λαὸς δὲν εἶνε πεπεισμένος ἐντελῶς περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ μέτρου τούτου καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ πρακτικῇ ἡ ἕψησις ἢ διαρκεῖ ὀλίγον ἢ δὲν φθάνει τοὺς 70° ὅτε αἱ κεντρικαὶ μοῖραι τοῦ κρέατος ἐν γένει δὲν ὑποβάλλονται εἰς θερμότητα ἐπαρκῶς ὑψηλήν, ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν καταστροφὴν τῶν παρασίτων καὶ ἰδίως ἐκεῖ ὅπου κάμνουν χρῆσιν κρέατος μὴ καλῶς ἑψημένου, ὅπως οἱ Ἄγγλοι, ἤτοι αἱμοσταγοῦς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν γαστρικὸν χυμὸν ὁ Lonkein ὑποστηρίζει ὅτι ὅταν ὁ στόμαχος *ἦτε προσβεβλημένος ἀπὸ κατάρρουν* οἱ βάκιλλοι δὲν καταστρέφονται ὑπ' αὐτοῦ. Τὰ πειράματα τοῦ Sormani ἀπέδειξαν ὅτι ὁ γαστρικὸς χυμὸς φονεύει τοὺς βακίλλους μόνον κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον τῆς πέψεως, καθ' ὅσον οὗτοι μένουσιν ἰογόνοι εἰς χυμὸν ἠραιωμένον ἢ πτωχὸν ὑδροχλωρικοῦ ὀξέους. Προσθετέον ὅτι ἡ ἐπίδρασις τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ ἐπὶ τῶν βακίλλων ἐπειραματίσθη ἐντὸς δοκιμαστικῶν σωλήνων.

Δὲν δύναται λοιπὸν ἡ ἐπίδρασις τούτου ἐπὶ τῶν βακίλλων νὰ ἐμποδισθῇ ἢ τοὐλάχιστον νὰ καταστῇ δύσκολος ὅταν οὗτοι φθάνουσιν εἰς τὸν στόμαχον περιτυλιγμένοι καὶ ὑπερασπιζόμενοι ὑπὸ λευκωματωδῶν οὐσιῶν ἢ ἄλλης φύσεως τοιούτων ; Ἐξ ἄλλου τὸ γαστρικὸν ὑγρὸν τῶν βρεφῶν καὶ παιδίων τῶν τρεφομένων μὲ γάλα εἶνε τόσον δραστήριον ὥστε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν βακίλλων ἐν τοῖς πεπτικοῖς ὁδοῖς ;

Ἡ αὔξησις λοιπὸν καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ γαστρικοῦ ὑγροῦ δὲν κατορθώνουσι πάντοτε νὰ ἐκμηδενίσωσι τὴν ἐνέργειαν τῶν βακίλλων τῆς φυματιώσεως. Ἀφ' οὗ λοιπὸν διέρχονται οὗτοι τὸν στόμαχον σχεδὸν ἀβλαβεῖς δύνανται νὰ βλαστήσωσιν ἐντὸς τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἔνθα ἢ προξενοῦσι τὰς χαρακτηριστικὰς ἀλλοιώσεις ἢ διαπερῶσι τὴν βλενομεμβράνην αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἀφήσωσιν ἴχνη καὶ παράγουσι τότε φυματίωσιν τῶν μεσεντερίων γαγγλίων, τοῦ περιτοναίου, ἢ διαφόρων ἄλλων ὀργάνων.

Ἡ μόλυνσις διὰ τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ ἐντέρου δὲν ἀπαιτεῖ τὴν ὕπαρξιν τοπικῶν ἀλλοιώσεων. Οἱ βακίλλοι φερόμενοι διὰ τῶν κυττάρων δύνανται νὰ διαπεράσωσι κατ' εὐθεῖαν τὸ ἐπιθήλιον τῶν λυμφατικῶν καὶ αἱματοφόρων ἀγγείων Προσθετέον ἐπίσης ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκλογὴ σταθερὰ καὶ ἀπόλυτος μεταξὺ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰσόδου τοῦ βακίλλου καὶ τῆς κυρίας ἀρχικῆς ἐντοπίσεως αὐτοῦ. Συνηθέστατα κατὰ τὰς περιπτώσεις τῆς φυματώδους περιτονίτιδος π. χ. δὲν ἀνευρίσκει τις τὴν ἀλλοίωσιν, ἥτις ἔπρεπε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἡ ὁδὸς τῆς εἰσόδου τοῦ βακίλλου. Ὁ Max Schüller ἐνοφθάλμισεν εἴς τι σημεῖον τοῦ σώματος τὸν βάκιλλον τοῦ Koch καὶ κατόπιν ἐπροξένησε τραυματισμὸν ἐπὶ τοῦ γόνατος, ἡ

μόλυνσις ἐντοπίσθη εἰς τὸ μέρος τοῦτο.

Ὁ Nocard ἐν τῷ νεωστὶ ἐκδοθὲν συγγράμματι ἐπὶ τῆς φυματιώσεως τῶν κρεάτων λέγει «εἶνε σπανιώτατον καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς καθολικῆς φυματιώσεως νὰ παρατηρήσῃ τις ἀλλοιώσεις φυματώδεις μεταξὺ τῶν μυῶν».

Καίτοι ὅμως οἱ μῦς εἰς πολὺ ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις περιέχουσι τοὺς βακίλλους, ὅτε ἡ ἰογόνος δύναμις τοῦ κρέατος ἀποδοτέα εἰς τὰ ἐν αὐτῷ περιλαμβανόμενα γάγγλια, καὶ ἀντιπροσωπεύουσιν ἔδαφος ἀκατάλληλον πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν, τὸ ζήτημα τοῦ κρέατος τῶν φυματικῶν ζώων δὲν εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν λελυμένον μὲ τὰς ἐπιβεβαιώσεις ταύτας. Ἐὰν ὁ μυϊκὸς ἱστὸς δὲν εἶνε ἰογόνος, τὰ πωλούμενα τεμάχια τοῦ κρέατος κάλλιστα δύνανται νὰ εἶνε μεμολυσμένα ἀπὸ φυματώδεις οὐσίας. Ἐκτὸς τούτου εἶνε ἤδη ἀρκετὰ ἐπιβεβαιωμένον, κατὰ τὸν καθηγητὴν Leclainche τῆς κτηνιατρικῆς σχολῆς τῆς Τουλῶνος, ὅτι «εἴς τινας περιπτώσεις τὸ αἷμα δύναται νὰ εἶνε ἰογόνον, πρᾶγμα ὅπερ ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ἀναπόφευκτον ἰογόνον δύναμιν τοῦ μυὸς τοῦ περιέχοντος πάντοτε μικράν τινα ποσότητα αἵματος». Οἱ μῦς τῶν προβάτων καὶ χοίρων εἰσὶ μᾶλλον ἰογόνοι τῶν τῶν βοῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ προσέτι τὴν κατάστασιν τῆς παχύτητος τῶν ζώων, αὕτη δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν.

Ὁ ἴδιος Nocard λέγει ὅτι ὑπάρχουσι ζῶα ἅτινα ἐν τῇ ζωῇ δὲν παρουσιάζουσιν οὐδεμίαν διατάραξιν, καίτοι δὲ παχέα κατὰ τὴν νεκροτομὴν, παρουσιάζονται μὲ γενικὴν φυματίωσιν. Ὁ Despeignes καὶ Loxtet ἐμόλυναν ἰνδόχοιρον μὲ τὸν χυμὸν ἑνὸς λυμφατικοῦ γαγγλίου φαινομενικῶς ἐντελῶς ὑγειοῦς καὶ τὸ ὁποῖον προήρχετο ἀπὸ τοὺς μῦς ἑνὸς βοὸς πολὺ παχέος.

Πῶς λοιπὸν νὰ παραδεχθῇ τις τὸ ἀπολύτως ἀβλαβὲς τῶν κρεάτων τούτων ὅταν γνωρίζῃ ὅτι τὸ γαγγλιακὸν σύστημα εἶνε τόσον συχνὰ προσβεβλημένον ἀπὸ φυματίωσιν; Τὸ σύστημα τοῦτο δὲν ἀπαντᾶται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ ὀργανισμοῦ; δὲν εὑρίσκεται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὰ διάμεσα διαστήματα τῶν μυῶν.

Τὸ ὅτι τὰ μικρόβια τῆς φυματιώσεως κυκλοφοροῦσιν ἐν τῷ αἵματι μᾶς τὸ δεικνύουσι αἱ περιπτώσεις τῆς συμφυοῦς φυματιώσεως τῶν μόσχων καὶ ἀνθρώπων. Ἡ σπανιότης φαινομένου τινὸς δὲν ἀναιρεῖ τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου δύναταί τις νὰ ἔχῃ κληρονομικότητα φυματικὴν ὀψιγενῆ κατὰ τὰς ἐρεύνας τῶν κ. Landouey Martin, Brinsch-Hirschfetd καὶ Schmorl ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται ὅτι νεογνὰ φαινομενικῶς ὑγειᾶ προερχόμενα ἐκ μητέρων φυματιωσῶν δύνανται νὰ περιέχωσι τὸν βάκιλλον τοῦ Koch. Ὁ Malfucci παρετήρησεν ὅτι ἐνοφθαλμίζων διαφόρους μῦς εἰς τὰ ὠὰ τῶν ὀρνίθων, ἡ μόλυνσις ἀνεπτύσσετο ἐνίοτε ὕστερον ἀπὸ ἀρκετὸν καιρὸν κατόπιν τῆς γεννήσεως αὐτῶν. Δὲν δύναται ἄρά γε νὰ συμβῇ κάτι ἀνάλογον διὰ τοὺς βακίλλους τῆς φυματιώσεως οἵτινες εὑρίσκονται εἰς τοὺς μῦς;

Ὁποῖα εἶνε τὰ μέτρα, ἅτινα ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν ἐναντίον τῆς φθίσεως, φαίνεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ ἐπιτεταγμένα κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς δαμαλίδος.

Καίτοι ἐκ τῶν πειραμάτων τῶν Bollinger, Fritz Chauveau καὶ Schmidt καὶ ἄλλοτε ἐξάγεται ὅτι εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἐνοφθαλμίσῃ τις τὴν φυματίωσιν μὲ τὸ λογχίδιον· ἐν τούτοις εἰς ὅλα τὰ δαμαληδοκομεῖα εἶνε ἐπιτεταγμένος ὁ φόνος τῶν μόσχων πρὸ τῆς χρήσεως τῆς δαμαλίδος καὶ τοῦτο ἵνα βεβαιωθῶμεν ἐὰν εἶνε ἀπηλλαγμένοι τῆς φυματιώσεως.

Συμπεραίνοντες, ἐὰν τὸ κτηνιατρικὸν συνέδριον τῆς τῆς Βάρνης συνεβούλευε νὰ μὴ εἴμεθα πολὺ αὐστηροὶ εἰς τὸ νὰ ἀπαγορεύωμεν τὴν χρῆσιν τῶν κρεάτων τῶν φυματικῶν ζώων καὶ ἐὰν ὁ Γάλλος Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας κ. Melin διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28 Σεπτεμβρίου 1896 ἐγκυκλίου του συνεβούλευε τοὺς ἐπιθεωρητὰς κτηνιάτρους νὰ ὁδηγῶνται εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ καθήκοντός των ἀπὸ πειραματικὰς μελέτας ἐπὶ τῆς ἰογόνου δυνάμεως τῶν εἰρημένων κρεάτων. Ἐν τούτοις τὸ ἐν Μεσσήνῃ ἐσχάτως συγκροτηθὲν συνέδριον ἐξέφραζε τὴν εὐχὴν ὅπως ἀπορρίπτωνται ἀπὸ τὴν δημοσίαν χρῆσιν τὰ κρέατα τῶν βοῶν οἱοσδήποτε εἶνε ὁ βαθμὸς τῆς μολύνσεως.

Ἡμεῖς εἴμεθα τῆς γνώμης ὅτι ἡ χρῆσις τῶν τοιούτων κρεάτων πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ μόνον κατὰ τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς τὸ γαγγλιακὸν λυμφατικὸν σύστημα εὑρίσκεται εἰς φυσικὴν κατάστασιν καὶ αἱ ἀλλοιώσεις εἶνε εἰς μικρὸν ἀριθμὸν καὶ περιωρισμέναι εἰς μόνον ἓν ὄργανον. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς τὰ διάφορα κράτη ὑπάρχουν αἱ αὐταὶ σχεδὸν ἀστυνομικαὶ διατάξεις. Τὸ ἄρθρον 103 τῶν γενικῶν ἀστυνομικῶν διατάξεων παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς ἐπὶ τῆς ἐπιβλέψεως τῆς ὑγιεινῆς τῶν κρεάτων διατάσσει τὴν κατάσχεσιν καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ζώων τῶν προσβεβλημένων ἀπὸ γενικὴν φυματίωσιν καὶ τὸ ἄρθρον 25 τῶν γενικῶν διατάξεων τῆς 3 Αὐγούστου τοῦ 1890 ἐπιτρέπει ὅπως χρησιμοποιῶνται τὰ κρέατα τὰ προερχόμενα ἐκ ζώων προσβεβλημένων ἐκ μερικῆς φυματιώσεως.

Ἐκτὸς τούτου τοῦτο πρέπει νὰ πωλῆται εἰς εἰδικὰ μέρη λεγόμενα παρὰ τῶν Ἰταλῶν «basse macellerie» καὶ πρέπει νὰ πωλῆται ἐψημένον καλῶς. Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν ὅπως εἰδικὸς νόμος προέβλεπεν ἵνα εἰς τὰ δημόσια σφαγεῖα τὰ εἰρημένα κρέατα ἀπεστειροῦντο δι' εἰδικῶν μηχανημάτων ὅπως εἶνε ἐν Γερμανίᾳ ἐφοδιασμένα ὅλα τὰ μεγάλα σφαγεῖα. Τὰ μέτρα ταῦτα εἶνε τὰ λογικώτερα καὶ ἴσως ἤθελον φανῇ ὑπερβολικὰ εἰς ἐκείνους μόνον, οἵτινες ἐξετάζουσι τὸ ζήτημα ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν καὶ οὐχὶ ὑπὸ ἔποψιν ὑγιεινῆς.

Γεώρ. Θ. Κυριαζῆς
Ἀνθυποκτηνίατρος.

Η ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μὴ ἴχνος Κυρίου εὑρήσει;
ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου
ὧν ἐποίησεν ὁ Παντοκράτωρ;
Ἰώβ, ΙΑ', 7.

Ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν πρέπει νὰ εἶνε καταφατική. Ζητοῦμεν νὰ εὕρωμεν τὸν Θεόν, ὅπως ὁ διψασμένος ὁδοιπόρος ζητεῖ νὰ εὕρῃ μίαν δροσερὰν πηγὴν ὕδατος ἐν τῇ φλεγομένῃ ἐρήμῳ. Ὑπάρχει ἐν τῇ ψυχῇ θεία τις ὁρμή, ἥτις μᾶς ἀναγκάζει νὰ προβαίνωμεν εἰς τὴν ἀναζήτησιν ταύτην καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὴν εὐτυχίαν εἰμή ὅταν ἀνακαλύψωμεν τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς αὐτόν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἄνευ τοῦ Θεοῦ· θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἔζῃ ἄνευ ἀγάπης. Τοιαύτη ζωὴ εἶναι παγωμένη ὅπως ἕνας λαχανόκηπος τὸν χειμῶνα. Διὰ τῆς ἀγάπης τὰ πάντα εἶναι κατορθωτά. Ὅταν ἀγαπῶμεν τὸν Θεὸν καὶ ἔχωμεν συνείδησιν τούτου, μεταβαλλόμεθα ἀπὸ μόλυβδον εἰς χρυσόν, ἀπὸ χειμῶνα εἰς θέρος, ἀπὸ γυμνοὺς κλώνους εἰς κλώνους καταφόρτους ἐξ εὐχύμων καρπῶν.

Εἰς τὴν δευτέραν ἐρώτησιν ἡ ἀπάντησις πρέπει νὰ εἶναι ἀποφατική. Μόνος ὁ Θεὸς δύναται νὰ γνωρίζῃ τὸν Θεόν. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου τρέμει εἰς τὴν ἐξέτασίν

του. Ὑπάρχουν ἐν τῇ αἰωνιότητι ζητήματα, τὰ ὁποῖα δὲν δυνάμεθα νὰ λύσωμεν. Ὁ ὁρίζων ἡμῶν δύναται νὰ εὐρυνθῇ ἐπ' ἄπειρον, ἀλλὰ πλήρη γνῶσιν τοῦ Θεοῦ οὐδέποτε θ' ἀποκτήσωμεν. Εἶναι τὸ μυστήριον τὸ ἄλυτον καὶ ἀνεξερεύνητον τοῦ σύμπαντος.

Ἡ ἀστρονομία μᾶς διδάσκει ὅτι οὐδὲν ὅριον ὑπάρχει εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα· ὅτι ὑπεράνω ὅλων τῶν πλανητικῶν συστημάτων τῶν ὁρατῶν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸ τηλεσκόπιον, ὑπάρχουν ἀόρατα συστήματα, ἅτινα οὔτε ὁ ὀφθαλμὸς οὔτε τὸ τηλεσκόπιον δύνανται ν' ἀνακαλύψουν· ὅτι δὲν ὑπάρχει τέρμα εἰς τὸ διάστημα, ὅτι δὲν ὑπάρχει ὅριον εἰς τὸ σύμπαν. Ὁ νοῦς μου σαλεύεται. Δὲν δύναμαι ν' ἀντιληφθῶ πῶς εἶναι δυνατὸν τοιοῦτό τι. Καὶ ὅμως γνωρίζω ὅτι εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ὅταν τὸ σκέπτωμαι, μοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι μυῖα προσπαθοῦσα νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Ρώμης.

Καὶ πανταχοῦ παρὼν ἐν τῷ σύμπαντι τούτῳ, διευθύνων τὴν λειτουργίαν του, σκορπίζων τὴν ἁρμονίαν εἰς τὰς κινήσεις του, εἶναι ὁ Δημιουργός του. Οὐδὲν φυτὸν θὰ ἠδύνατο νὰ θρέψῃ ἄνθος, κανεὶς κλῶνος δεν θὰ ἐφορτώνετο μὲ καρπούς, οὐδεμία καρδία ἀνθρωπίνη θὰ ἔπαλλεν, οὐδεὶς πόθος εὐγενὴς θὰ ἐθέρμαινε τὰ στήθη τῶν ἀνθρώπων, ἂν τὸ Πνεῦμα τοῦτο τὸ αἰώνιον δὲν ἦτο πανταχοῦ παρὸν καὶ δὲν ἐκπλήρου τὰ πάντα. Πᾶσα ζωὴ εἶναι ἐκδήλωσις αὐτοῦ. Δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς τοῦτο συμβαίνει; Ὅσον καὶ ἂν προσπαθῶ, θὰ δυνηθῶ ποτε ν' ἀνακαλύψω τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ; Γνωρίζω, ὅτι *ὑπάρχει*, διότι *οἰκεῖ* ἐν τῇ ψυχῇ μου καὶ γνωρίζω ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως, ὅτι ὑπάρχει σχέσις τις μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ, ὅπως ἡ μαγνητικὴ βελόνη γνωρίζει ὅτι ὁ Πόλος τὴν ἕλκει. Ἀλλὰ πέραν τούτου οὐδὲν γνωρίζω.

Καὶ ὁ Θεὸς οὗτος ἀποκαλύπτεται ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος ἑκάστου εἰς τὸ νὰ δεχθῇ τοιαύτην ἀποκάλυψιν. Δύναμαι λόγου χάριν νὰ κλείσω τὴν θύραν καὶ τότε δὲν θὰ εἰσέλθῃ ἀπρόσκλητος. Ἀλλ' ὅταν ἀνοίξω τὴν θύραν; ἤγουν ὅταν καταστήσω ἐμαυτὸν ἐπιδεκτικὸν ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ, ἡ ψυχή μου θὰ πληρωθῇ φωτὸς καὶ χαρᾶς. Ἂν δὲν εἴμεθα τυφλοὶ εἰς τὰς μεγαλειτέρας ἀληθείας τῆς Καινῆς Διαθήκης, θὰ ἐγνωρίζομεν τοῦτο πρὸ πολλῶν αἰώνων. Τί ἄλλο εἶνε ἡ προσευχὴ εἰμὴ κραυγὴ ζητοῦσα φῶς; Τί ἄλλο δι' αὐτῆς ζητοῦμεν εἰμὴ νὰ μάθωμεν ποῖον τὸ ἄριστον καὶ τὸ κάλλιστον; Τί ἄλλο [illegible] εἰμὴ μεγαλειτέραν ψυχικὴν ἀντοχὴν ὅπως ὑφισταμεθα ἀγογγύστως τὰς πικρίας καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ βίου; Ὅπισθεν ἑκάστου λυγμοῦ τῆς ψυχῆς ὑπάρχει ἡ εὐσυνείδητος ἢ ἀσυνείδητος πεποίθησις ὅτι ἡ βοήθεια θὰ ἔλθῃ κάπου ἔξωθεν ἡμῶν. Ζητεῖτε θείαν τινὰ ἀποκάλυψιν, καὶ μολονότι ἀπαρνεῖσθε πᾶσαν θρησκείαν,—μολονότι μάλιστα ἡ ζωὴ ὑμῶν εἶνε τοιαύτη ὥστε δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ ἐλπίζητε ὅτι θὰ λάβητε ἀπάντησιν, — ἐν τούτοις ἐλπίζετε εἰς τὴν ἀποκάλυψιν αὐτὴν καὶ τὴν ζητεῖτε. Ἡ ψυχὴ ὑμῶν γνωρίζει ἐξ αὐτεπιγνώσεως πλειότερα τῶν ὅσων ὁ ἐγκέφαλος ὑμῶν ἐκ μελετῶν, διότι παρ' ὅλας τὰς διανοητικὰς ὑμῶν ἀμφιβολίας καλεῖτε τὸ σύμπαν νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειάν σας.

Ὑποθέσατε ὅτι ἡ ζωὴ ὑμῶν ἦτο μία συνεχὴς προσευχή. Δὲν θέλω νὰ εἴπω διὰ τούτου ὅτι θὰ κατηναλίσκετε ὁλόκληρον ὑμῶν τὸν βίον γονυπετεῖς, ἀλλ' ὑποθέσατε ὅτι διατελεῖτε εἰς τὴν ἔρημον, τὴν ἐρευνητικήν, τὴν ἐπιδεκτικὴν ἀποκαλύψεως διάθεσιν ἐκείνην τῆς ψυχῆς, ἥτις καθιστᾷ δυνατὴν πᾶσαν ὑποβολὴν ἐκ τῶν ἄνωθεν. Ποῖαι θὰ ἦσαν αἱ συνέπειαι; Θὰ ἠσθάνεσθε ἀμέσως ἑαυτοὺς ὑπεραιρομένους εἰς ἄλλας σφαίρας. Ἡ ψυχὴ ὑμῶν θὰ ἤρχετο εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ θεῖον καὶ μὲ τὸ ἄπειρον. Ἡ γῆ θὰ ἔφευγεν ὑπὸ τοὺς πόδας σας, αἱ ρυπαραὶ φιλοδοξίαι της καὶ αἱ φονικαὶ μέριμναί της θὰ ἐξέλειπον. Θὰ μετεφέρεσθε εἰς τοὺς οὐρανούς. Ἡ ζωὴ θὰ ἦτο μουσική, τὴν ὁποίαν θὰ ἐτραγούδει ἡ καρδία σας. Αἱ τοιαῦται ψυχικαὶ διαθέσεις σπανίως ἔρχονται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἔρχονται κάποτε καὶ τότε ζῶμεν μὲ τοὺς ἀγγέλους. Δεικνύουν τί δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν. Διὰ τί νὰ μὴ εἴμεθα πάντοτε εἰς τοιαύτην πνευματικὴν κατάστασιν; Καὶ ἂν ἤμεθα, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τί θὰ συνέβαινε; Θὰ εὑρισκόμεθα πλησιέστατα εἰς τὸν Χριστόν, θὰ τὸν ἠννοοῦμεν καλλίτερα, θὰ ἠνοίγομεν ὁδοὺς συγκοινωνίας μὲ ἀνώτερα στρώματν καὶ θὰ ἐλύομεν τὸ μυστήριον τῆς παντοδυναμίας τόσον ἀποτελεσματικῶς, ὥστε οὐδὲν θὰ ἦτο ἀκατόρθωτον δι' ἡμᾶς, διότι ὅ,τι καλοῦμεν σήμερον θαύματα, θὰ ἦτο κάτι τι φυσικώτατον, ὅπως φυσικώτατα ἦσαν καὶ δι' Ἐκεῖνον.

Διὰ πᾶν ὑλικὸν πρᾶγμα εἴμεθα ἤδη ὥριμοι καὶ ἀνεπτυγμένοι, ἀλλὰ διὰ τὰς πνευματικὰς ἀληθείας δὲν παρεσκευάσθημεν ἀκόμη ἀρκούντως. Ἀλλ' αἱ σκέψεις ἡμῶν ἀποβαίνουν ὀσημέραι ὑψιπετέστεραι καὶ ἀρχίζωμεν νὰ βαδίζωμεν εἰς ὑψηλοτέρας σφαίρας. Θεωροῦμεν τὴν θρησκείαν ὡς κάτι τι περιττὸν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀξίαν τῆς προσοχῆς μας μόνον ὅταν φοβούμεθα ὅτι δυνατὸν νὰ κληθῶμεν εἰς ἄλλον κόσμον. Ἀλλ' ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ εἶνε οὐσιώδης καὶ διὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ ἔχομεν ἀνάγκην αὐτῆς, ὅπως ἔχομεν ἀνάγκην καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου μας. Δὲν εἶναι φάρμακον χρήσιμον μόνον κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀσθενείας μας, ἀλλὰ τονωτικὸν διατηροῦν ἡμᾶς ἐν ὑγείᾳ καὶ ἀκμῇ. Ἡ θρησκεία εἶναι τὸ μέγιστον τῶν πραγμάτων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ μᾶς ἀνοίγει τοὺς οὐρανούς, ὅπου βλέπομεν τοὺς ἀγγέλους βοηθοῦντας ἡμᾶς εἰς τὰ ἔργα μας.

Θεοφάνης

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

Εἰς σὲ ὅμως ἐγώ, ὦ φίλε Κύρνε, ἐπειδὴ ἐνδιαφέρομαι ὑπὲρ σοῦ, θὰ δώσω μερικὰς συμβουλάς, τὰς ὁποίας ἔμαθον ἀφ' ὅτου ἤμην ἀκόμη παιδίον. Ἔχε ὑπ' ὄψει σου, ὅτι δὲν πρέπει ἀπὸ αἰσχρὰ καὶ ἄδικα ἔργα νὰ ἐπιδιώκῃς, οὔτε τιμάς, οὔτε ἀρετάς, οὔτε καὶ πλοῦτον. Ταῦτα ὅμως οὕτω πως πρέπει νὰ τὰ γνωρίζῃς· ἐπίσης δὲ μὲ κοινοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ συναναστρέφησαι, ἀλλὰ πάντοτε μὲ εὐγενεῖς· μετ' αὐτῶν νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς, νὰ κάθησαι δὲ καὶ νὰ εὐχαριστῆσαι μετ' ἐκείνων οἵτινες ἔχουν μεγάλην τὴν δύναμιν· διότι μὲ τοὺς εὐγενεῖς θὰ μάθῃς καλὰ πράγματα, ἐὰν δὲ ἀναμιχθῇς μὲ κοινοὺς θὰ χάσῃς καὶ τὸν νοῦν, τὸν ὁποῖον ἔτυχε νὰ ἔχῃς· ταῦτα ἀφοῦ τὰ μάθῃς καλῶς, θὰ ἔλθῃ καιρός, ὅπου θὰ ὁμολογήσῃς, ὅτι ἐγὼ ὀρθῶς συμβουλεύω τοὺς φίλους μου.

—Τὴν ἐπιγείρησιν τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ κάμῃς νὰ μὴ τὴν ἀνακοινώνῃς εἰς ὅλους τοὺς φίλους, διότι ὀλίγοι εἶνε ἐκεῖνοι οἵτινες εἶνε πιστοί

—Εἰς ὀλίγους ἄνδρας νὰ ἔχῃς πεποίθησιν ὅταν πρόκηται νὰ ἐπιχειρήσῃς μεγάλα ἔργα μήπως πάθῃς καμμίαν ἀνεπανόρθωτον συμφοράν.

—Ὁ πιστὸς φίλος, εἰς δεινὰς μάλιστα περιστάσεις ἀξίζει νὰ ζυγισθῇ, Κύρνε, μὲ ἄργυρον καὶ χρυσόν.

—Πολὺ ὀλίγους φίλους πιστοὺς θὰ εὕρῃς, ὦ Πολυπαίδη, εἰς σοβαρὰς περιστάσεις, οἱ ὁποῖοι νὰ τύχῃ νὰ ἔχωσι μὲ σὲ τὰ αὐ-

τὰ φρονήματα καὶ νὰ τολμῶσι νὰ συμμετέχουν εἰς τὰς συμφορὰς καθὼς καὶ εἰς τὰς δυστυχίας. Τοιούτους καὶ ἂν ζητήσῃς δὲν θὰ εὕρῃς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε ὅσους μία ναῦς δύναται νὰ φέρῃ, καὶ τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα καὶ τὰ μάτια νὰ ἔχωσι ἐντροπὴν καὶ νὰ μὴ ἀποβλέπωσιν εἰς αἰσχρὸν κέρδος.

—Μὴ προσπάθει νὰ μὲ εὐχαριστήσῃς μὲ λόγους μόνον, ἡ δὲ ψυχή σου νὰ σκέπτεται ἄλλα· ἀλλ' ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς, θέλω καὶ ὁ νοῦς σου νὰ εἶνε πιστὸς εἰς ἐμέ ἢ τέλος νὰ μὲ ἀγαπᾷς μὲ καθαρὰν καρδίαν, ἢ νὰ μοῦ δηλώσῃς φανερῶς ὅτι εἶσαι ἐχθρός μου· ἐκεῖνος ὅστις εἰς μίαν γλῶσσαν ἔχει διῃρημένον τὸν νοῦν του εἰς ἐναντίας σκέψεις, αὐτὸς εἶνε κακὸς φίλος καὶ καλλίτερον νὰ εἶνε ἐχθρὸς παρὰ φίλος.

—Ἐάν τις σὲ ἐπαινῇ ἐν ὅσῳ εἶσαι παρών, ὅταν δὲ εἶσαι ἀπὼν μεταχειρίζεται γλῶσσαν δι' ἐσὲ κακήν, τότε αὐτὸς ἐπίσης δὲν εἶνε καλὸς φίλος, καὶ ὁ ὁποῖος εἰς μὲν τὴν γλῶσσαν ἔχει καλὰ εἰς δὲ τὴν ψυχήν του τρέφει ἄλλα.

—Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων νὰ σὲ πείσῃ, Κύρνε, νὰ κάμῃς φίλον ἄνθρωπον κοινόν· διότι ποῖα θὰ σοῦ εἶνε ἡ ὠφέλεια ἀπὸ τοιοῦτον φίλον; οὔτε ἀπὸ δεινὴν περίστασιν θὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ ἀπαλλαγῇς, οὔτε καὶ ἐὰν ἔχῃ κανὲν καλὸν θὰ τὸ ἔχετε μαζύ.

—Ὅστις κάμνει καλὸν εἰς κοινοὺς ἀνθρώπους εἶνε ματαία ἡ χάρις, εἶνε τὸ ἴδιον ὡσὰν νὰ σπείρῃ εἰς ἀπέραντον θάλασσαν οὔτε ἑπομένως ὅταν σπείρῃς εἰς τὴν θάλασσαν θὰ θερίσῃς, οὔτε καὶ ὅταν εὐεργετῇς κανένα ἀπὸ τοὺς κοινοὺς τούτους ἀνθρώπους θὰ ἀμοιφθῇς διὰ τοῦτο· διότι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶνε καὶ ἀχόρταστοι· ἐὰν τύχῃ εἰς ἕνα πρᾶγμα νὰ μὴ τοὺς εὐχαριστήσῃς τότε λησμονοῦν ὅλα τὰ καλὰ ὅσα τοὺς ἔχεις κάμει. Οἱ εὐγενεῖς ὅμως ὅταν πάσχουν καὶ τοὺς εὐεργετήσῃς θὰ εὐγνωμονοῦν καὶ θὰ ἐνθυμοῦνται τὴν χάριν πάντοτε.

—Κοινὸν ἄνθρωπον οὐδέποτε νὰ κάμῃς φίλον ἀλλὰ νὰ τὸν ἀποφεύγῃς ὅπως ὁ πλοίαρχος τὸν κακὸν λιμένα.

—Πολλοὶ γίνονται φίλοι ὅταν πρόκειται νὰ φάγουν καὶ νὰ πίουν, εἰς τὰ σπουδαῖα ὅμως πράγματα οἱ φίλοι εἶνε σπάνιοι.

—Δυσκολώτερον πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ νὰ γνωρίσῃς τὸν κίβδηλον ἄνθρωπον δὲν εἰμπορεῖ νὰ γίνῃ ὅσην προσοχὴν καὶ ἂν καταβάλῃς.

—Καὶ ὅταν μὲν πρόκειται περὶ κιβδηλίας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Κύρνε, ἡ λύπη εἶνε ὑποφερτή, διότι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι εἰδικοί, οἵτινες τὴν γνωρίζουσιν· ὅταν ὅμως εἰς τὰ στήθη τοῦ φίλου σου ὑπάρχῃ συνείδησις ψευδής, εἰς δὲ τὴν καρδίαν του ἐμφωλεύῃ ἡ δολιότης, τότε τοῦτο εἶνε δυσκολώτατον πρᾶγμα νὰ τὸ ἐννοήσῃ κανείς, καὶ εἶνε τὸ μόνον πρᾶγμα ποῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν εἶνε δυνατὸν βεβαίως νὰ μάθῃς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός, οὔτε τῆς γυναικός, πρὶν νὰ τὸν δοκιμάσῃς, ὅπως δοκιμάζῃ κανεὶς μίαν ἡμίονον, ἢ ὅπως γεύεταί τις τὸν ὥριμον καρπόν· διότι πολλάκις τὴν γνώμην ἐξαπατῶσιν αἱ ἰδέαι.

—Οὔτε εἰς τὴν ἀνδρίαν νὰ εὔχεσαι νὰ ἦσαι ἔξοχος, ὦ Πολυπαΐδη, μήτε εἰς τὸν πλοῦτον· τὰ πάντα δίδει ἡ τύχη. Οὐδὲν προτιμότερον καλοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς ὑπάρχει, ὦ Κύρνε, δι' ὅσους φροντίζουν νὰ τύχουν καλῆς κρίσεως.

—Οὐδείς, Κύρνε, εἶνε ὁ ἴδιος πρόξενος τῆς ἰδίας εὐτυχίας ἢ δυστυχίας, ἀλλὰ ταῦτα πάντα δίδουσιν οἱ θεοί· οὐδὲ γνωρίζει κανεὶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐργάζεται ἂν θὰ τοῦ τελειώσει εἰς καλὸν ἢ κακόν· πολλάκις δὲ ἐνῷ νομίζεις ὅπι κάμνεις κακόν, ἐν τούτοις κάμεις καλὸν καὶ τὸ ἐναντίον· οὐδὲ γίνεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅτι περιμένουν, διότι παρουσιάζονται εἰς τὸ μέσον ἐμπόδια, διὰ τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζει κανεὶς τὶ νὰ κάμῃ. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνθρωποι, ἐπειδὴ δὲν γνωρίζομεν τίποτε βέβαιον πιστεύομεν εἰς ματαια πράγματα· οἱ θεοὶ ὅμως δύνανται νὰ κάμουν ὅτι θέλουν.

—Προτιμότερον νὰ ζῇς εὐσεβῶς μὲ ὀλίγα χρήματα παρὰ νὰ ζῇς πλουσίως μὲ ἄδικον πλοῦτον. Πᾶσα ἀρετὴ ὁμοῦ ὑπάρχει εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὅθεν πᾶς δίκαιος εἶνε καὶ ἐνάρετος.

—Χρήματα ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ ἡ τύχη καὶ εἰς ἕνα παγκάκιστον ἄνθρωπον· ἡ ἀρετὴ ὅμως, Κύρνε, ὀλίγους ἄνδρας ἀκολουθεῖ.

—Καὶ ὁ κόρος βεβαίως γεννᾷ τὴν ὕβριν, ὅταν ὁ πλοῦτος ἀκολουθεῖ κοινὸν ἄνθρωπον καὶ ὅταν δὲν ἔχῃ τις ἀκέραιον τὸν νοῦν.

—Ἐάν ποτε τύχῃ νὰ ὀργισθῇς κατά τινος πτωχοῦ μὴ τὸν προσβάλῃς, ὅτι τὸν μαστίζει ἡ πενία ἢ καὶ ὅτι τυχὸν δὲν ἀξίζει τίποτε· διότι ὁ Ζεὺς μεταβάλλει τὴν πλάστιγγα τοῦ βίου, ἄλλοτε μὲν πλουτεῖ ἄνθρωπόν τινα ἄλλοτε δὲ τὸν κάμνει πτωχότατον.

—Οὐδέποτε, Κύρνε, νὰ λέγῃς κατά τινος μεγάλον λόγον διότι κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων δὲν γνωρίζει τὶ τοῦ παρουσιάζει ἡ αὐριανὴ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Τεχνητὸν ἡλιακὸν φῶς.

Ὁ Ν. Τέσλα, ὁ νέος Ἔδισσων, κατέγειναν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν φωτὸς ἔχοντος, πάσας τὰς ἰδιότητας τοῦ ἡλιακοῦ. Αἱ ἔρευναί ἀπέληξαν εἰς αἴσιον ἀποτέλεσμα. Τὸ γερμανικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἡ «Φύσις», γράφει περὶ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης:

Νὰ φωτισθοῦν δι' ἀληθοῦς ἡλιακοῦ φωτὸς αἱ ὁδοί, αἱ πλατεῖαι, αἱ οἰκίαι ἐν καιρῷ μεσονυκτίου, τοῦτο ἦτο τὸ πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ ὁ Τέσλα ἀπὸ δωδεκαετίας. Καὶ τὸ ἔλυσε καὶ ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε θριαμβευτική. Πᾶσα ἡ ἀνακάλυψις τηρεῖται μυστική. Ὁ ἐφευρέτης ἀρκεῖται δεικνύων μεθ' ὑπερηφανείας εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ ἐργοστάσιον αὐτοῦ ποικιλίαν ὑαλίνων σφαιρῶν διαφόρων μεγεθῶν, πασῶν προσομοίων προσομοίων πρὸς μικροσκοπικοὺς ἡλίους. Αἱ σφαῖραι εἶνε κοῖλαι καὶ κεναὶ καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδὲν σιδηροῦν σύρμα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν. Δὲν καίουσι τὸν ἐγγίζοντα εἰς αὐτὰς δάκτυλον, τὸ δὲ φῶς των δὲν κουράζει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς τὸ ἠλεκτρικόν.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς νέας ταύτης ἐφευρέσεως τοῦ τεχνητοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἐγένετο ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὅπου ὑπάρχουσιν ἤδη καταστήματα φωτιζόμενα νυκτός τε καὶ ἡμέρας διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπλέτου φωτός.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Διαρκὴς Καλλιτεχνικὴ Ἔκθεσις.

Ἡ ἐκθύμου ὑποστηρίξεως τυχοῦσα *Ἑταιρεία τῶν «Φιλοτέχνων»* ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ρώμα προεδρευομένη, ἀπὸ τοῦ προκηρύσσει διὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον μεγάλην καλλιτεχνικὴν Ἔκθεσιν, εἰς ἣν θὰ μετάσχωσι πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι καὶ οἱ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἕλληνες καλλιτέχναι. Ἐπίσης ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Καλλιτεχνικοῦ Μουσείου, ἐνοικιαζομένου πρὸς τοῦτο ἰδίου μεγάρου. Ὁ κ. Ν. Γύζης ἐν ἐπιστολῇ του πρὸς τὴν Ἑταιρείαν, θεωρῇ τὸν σκοπὸν τῆς Ἑταιρείας «δόξαν τῆς Πατρίδος», τὴν δὲ ὥασιν ὡς «τὸν διακαέστερον πόθον του». Ἐπίσης οἱ κ. κ. Γ. Ἰακωβίδης, Θ Ράλλης, Π. Τσιριγώτης, Β. Μπεκατσιάμπης, Κ. Βολονάκης, Γ. Βρούτος, καὶ ἄλλοι καλλιτέχναι δι' ἐπιστολῶν των ἐδήλωσαν πρόθυμον συνεργασίαν. Ἀπὸ τῆς α'. Σεπτεμβρίου ἄρχεται τῶν ἐργασιῶν του καὶ τὸ Ἐργαστήριον τῶν καλλιτεχνῶν. Εἶνε ἄξιοι θερμῶν συγχαρητηρίων οἱ ἀποτελοῦντες τό Διοικ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας διὰ τὴν πρωτοβουλίαν των.

Ἐξεδόθησαν

ΦΛΟΓΕΣ

ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΣΚΙΕΣ

ὑπὸ ΧΡΙΣΤΟΥ ΒΑΡΛΑΝΤΗ